

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та туризму

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

УДК 330. 32 (477.42)

Коваль Катерина Олександрівна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Активізація інвестиційної діяльності Краснопільської ОТГ
Бердичівського району»**

Спеціальність 051 «Економіка»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело
_____ К. О. Коваль

Керівник роботи

к.е.н., доцент кафедри економіки,
підприємництва та туризму

Володимир Ходаківський

**Висновок кафедри економіки, підприємництва та туризму
за результатами попереднього захисту: кваліфікаційної роботи**

допущена до захисту

Протокол засідання кафедри економіки, підприємництва та туризму
№ 9 від 21. 06. 2023р.

Завідувач кафедри економіки, підприємництва та туризму

д. е. н., професор _____
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис)

Наталія ВАЛІНКЕВИЧ
(власне ім'я та прізвище)

« ___ » _____ 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище ,ім'я, по батькові)

захистив (ла) кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК _____
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис)

Тетяна ДАВИДОВИЧ
(власне ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Коваль К. О. «Активізація інвестиційної діяльності Краснопільської ОТГ Бердичівського району». – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 051 «Економіка». – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Досліджено теоретико-методологічні засади активізації інвестиційної діяльності. Визначено сутність, складові та індикатори інвестиційної діяльності. Проаналізовано актуальність інвестицій, та їхнє місце у об'єднаних територіальних громадах. Здійснено оцінку об'єднаної територіальної громади. Окреслено перспективи досягнення цілей інвестиційної діяльності об'єднаної територіальної громади Житомирської області та здійснено прогностичні розрахунки досяжності завдань.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, аналіз, інвестиційний проект, обґрунтування, інвестування, інвестиційний потенціал, економічне середовище, бюджет, оцінка, фінансова спроможність, фінансова діяльність.

SUMMARY

K. O. Koval «Activation of investment activities in the Krasnopil United Territorial Community of Zhytomyr Region». – Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 051 "Economics". – Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

The theoretical and methodological principles of the activation of investment activity have been studied. The essence, components and indicators of investment activity are defined. The relevance of investments and their place in united territorial communities are analyzed. An assessment of the united territorial community was carried out. The prospects for achieving the goals of the investment activity of the united territorial community of Zhytomyr region were outlined and predictive calculations of the achievement of the tasks were carried out.

Keywords: investment, investment activity, analysis, investment project.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	7
еоретико-методичні засади інвестиційної діяльності ОТГ та їх особливості.....	7
арактеристика інвестиційного потенціалу ОТГ та основи його реалізації...10	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІКО-ГОСПОДАРСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАСНОПІЛЬСЬКОЇ ОТГ ТА ШЛЯХІВ ЇЇ ОПТИМІЗАЦІЇ.....	13
2.1 Аналіз економічного середовища функціонування ОТГ.....	13
2.2 Аналіз внутрішнього економічного середовища ОТГ.....	16
2.3 Аналіз зовнішнього економічного середовища та рівень інвестиційного забезпечення ОТГ.....	19
РОЗДІЛ 3. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАСНОПІЛЬСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В СЕРЕДНЬОСТРОКОВІЙ ГОСПОДАРСЬКІЙ АЛЬТЕРНАТИВІ.....	26
3.1 Обґрунтування інвестиційного проекту економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.....	26
3.2 Обґрунтування рівня витрат, ефективності та термінів окупності інвестиційного проекту економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.....	26
ВИСНОВОКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУП

Актуальність теми роботи. У сучасній економічній науці існує багато досліджень у сфері інвестування. Сьогодні інвестиції є одним із основних джерел економіки країни. Інвестиції в різних формах дають стабільний розвиток та певний запас міцності. Залучення інвестицій останнім часом стало важливим для української економіки. Інвестиційний потенціал вітчизняного сектору поки що дуже низький для реалізації великих інвестиційних проектів. В Україні та по всьому світі є потреба в активізації притоку інвестицій. Разом з тим проблема підвищення ефективності інвестиційної діяльності в Україні є актуальною і вимагає глибоких теоретичних досліджень. Для поліпшення інвестиційного клімату потрібно збільшити привабливість країни та її міст для інвесторів.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-прикладних та методологічних засад інвестиційного забезпечення об'єднаних територіальних громад та інвестиційного забезпечення їх економічного розвитку. Досягнутими завданнями є: розкриття сутності теоретико – методологічної складової дослідження; вивчення методів, що використовуються для оцінки інвестиційного середовища; аналіз організаційно – економічного забезпечення об'єднаної територіальної громади; діагностика зовнішнього та внутрішнього економічного середовища об'єднаної територіальної громади; проведена оцінка ефективності діяльності органів місцевого самоврядування; запропоновано можливі напрями покращення інвестиційного забезпечення об'єднаної територіальної громади.

Об'єктом дослідження є процес активізації інвестиційної діяльності Краснопільської об'єднаної територіальної громади Бердичівського району Житомирської області.

Предмет дослідження. Теоретичні, методичні та практичні основи інвестиційного забезпечення об'єднаних територіальних громад.

Методи дослідження. В системі аналізу теоретико-методологічної складової тематики дослідження використано монографічний, абстрактно-логічний, індуктивно-дедуктивний та аналізо-синтезний методи дослідження що

дало можливість узагальнити і систематизувати уявлення про предмет та об'єкт дослідження. Використання методів аналізу та синтезу дало змогу провести ґрунтовний аналіз економіко-господарського середовища об'єднаної територіальної громади та виділити основні аспекти її функціонування. Економіко-статистичний метод дав змогу встановити залежності між аналізними величинами та структурувати типологію їх розвитку на перспективи. Використання методу економічного моделювання з застосуванням прийомів лінійного аналізу дало змогу обґрунтувати показники ефективності запропонованого інвестиційного обґрунтування.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. Перед написанням кваліфікаційної роботи було написано наступні наукові тези:

1. Ходаківський В. М., Коваль К. О. Аналіз умов активізації інвестиційної діяльності в Краснопільській об'єднаній територіальній громаді Житомирської області. Всеукраїнська науково – практична конференція «Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів» 01 лютого 2023 р. Житомир: Поліський національний університет 2023. С.312 – 317

2. Коваль К. О. Активізація інвестиційної діяльності в Краснопільській об'єднаній територіальній громаді. Всеукраїнська науково – практична конференція «Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів» 01 лютого 2023 р. Житомир: Поліський національний університет 2023. С. 318 - 323

Практичне значення отриманих результатів. Практична цінність результатів дослідження полягає в виявленні нових підходів та розробки практичних рекомендацій щодо умов інвестиційного забезпечення об'єднаних територіальних громад, підвищення рівня інвестиційного забезпечення об'єднаних територіальних громад. Обґрунтовані результати інвестиційного проекту можуть бути використані іншими об'єднаними територіальними громадами для підвищення їх рівня економічного зростання.

Структура кваліфікаційної роботи. Структура роботи містить анотації, зміст, вступ, 2 розділи, висновки та пропозиції, додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД. теоретико-методичні засади інвестиційної діяльності ОТГ та їх особливості.

Використання органами місцевого самоврядування наявних інструментів по залученню до ОТГ додаткових фінансових ресурсів та інвестицій дозволить: посилити фінансову спроможність громади; покращити якість і розширити спектр послуг, що надаються різним групам мешканців громади. Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний та екологічний ефект [1; 2].

Такими цінностями можуть бути:

- кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів);
- рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності);
- майнові права інтелектуальної власності;
- сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих ("ноу-хау");
- права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права;
- інші цінності [2].

Інвестиційна діяльність – це сукупність фактичних дій громадян, юридичних осіб і держави, пов'язаних із здійсненням інвестицій. Існують такі кваліфікації видів інвестиційної діяльності:

- прями інвестиції – здійснюються безпосередньо інвестором;

- непрямі інвестиції – здійснюються за посередництвом інших осіб - інвестиційний або фінансових посередників (дод. А, рис. 1.1.) [8].

Інвестиційна діяльність може здійснюватися за рахунок:

- власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо);
- позичкових фінансових коштів інвестора (облігації, банківські та бюджетні кредити);
- залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);
- безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян [2].

Інвестиції, що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, здійснюються у формі капітальних вкладень. Основною метою інвестиційної діяльності є забезпечення найбільш ефективних засобів реалізації інвестиційної стратегії підприємства на певних етапах розвитку [2; 3].

Об'єктами інвестиційної діяльності в Україні є:

- новостворені та реконструйовані люди, основні фонди, а також оборотні кошти в усіх галузях народного господарства;
- запас;
- цільові грошові внески;
- науково-технічна продукція та інші властивості;
- права власності та права інтелектуальної власності [3].

Основними особливостями інвестиційної діяльності є:

- органи влади не мають права втручатися в інвестиційну діяльність юридичних та фізичних осіб, якщо вона не суперечить чинному законодавству;
- добровільний характер інвестування;
- економічна захищеність інвестицій з боку держави;

- свобода вибору критеріїв інвестиційної діяльності [3].

Завданнями інвестиційної діяльності є:

- визначення шляхів прискорення реалізації інвестиційних програм та проектів;
- забезпечення високих темпів економічного розвитку підприємства;
- забезпечення максимізації прибутку або доходу від інвестиційної діяльності;
- забезпечення мінімізації інвестиційних ризиків;
- забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства у процесі здійснення інвестиційної діяльності [3].

Об'єктом інвестиційної діяльності може бути будь-який актив, в тому числі основні засоби та оборотні кошти в усіх галузях економіки, цінні папери (крім векселів), цільові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальної власності, інших об'єктів власності, а також майнових прав. Суб'єкти (інвестори та учасники) інвестиційної діяльності можуть бути громадянами та юридичними особами України та за кордоном, а також уряду. Інвестори - це суб'єкт інвестиційної діяльності, який приймає рішення інвестиції у власні, позичені та позичені активи та інтелектуальну власність вартості в об'єкті інвестування. Інвестори можуть виступати як вкладники, кредитори, покупці та також виконувати функції будь-якого учасника інвестиційної діяльності [2; 3].

Інституційна спроможність органу місцевого самоврядування щодо залучення інвестицій – це інтегральний показник, який складається із трьох блоків факторів:

- 1) безпосередні дії органу місцевого самоврядування у справах залучення інвестицій;
- 2) наявність певних нормативних актів, інформації та ін. документи, призначені для надання правової допомоги та інформації інвестиційний процес;
- 3) наявність та постійне наповнення веб-ресурсів спільноти актуальною інформацією

Активізацію інвестиційної діяльності в ми визначаємо як цілеспрямований

вплив на процеси інвестування задля досягнення оптимального розподілу обмежених інвестиційних ресурсів і збільшення кількісних та якісних показників їх залучення. Взаємозв'язок понять у розкритті сутності активізації інвестиційної діяльності наведено (дод. Б, рис. 1.2) [10, с. 135].

На думку О. Карлової, активізація інвестиційної діяльності в інтеграційних процесах належить до ключових аспектів прискорення соціально-економічного розвитку регіонів. Науковець зауважує, що під час формування державної регіональної політики важливого значення набувають врахування конкурентних переваг та ефективне використання інвестиційного потенціалу регіону [2,].

1.2 Характеристика інвестиційного потенціалу ОТГ та основ його реалізації.

Одним із завдань реформування українського адміністративно-територіального устрою та місцевої адміністрації є висока фінансова спроможність територіальних громад у вирішенні проблем місцевого значення. Суть реформи полягає в трансформації механізму державна адміністрація перерозподіляє владу між державами шляхом установи і місцевої адміністрації з метою перетворення. Територіальні громади є кінцевими споживачами багатьох адміністративних послуг та більшості суспільних благ країни, тому відповідні рівні соціального та економічного добробуту мають створюватися на рівні громад [4].

З цього приводу слушним є погляд С. І. Воскобійника, який зазначає, що залучення інвестицій на місцевий рівень є показником стабільності й успішності соціально-економічного розвитку певної територіальної громади. При цьому роль органів місцевого самоврядування в процесі залучення інвестицій має зводитися до виконання наступних функцій:

- формування привабливого для інвестора іміджу територіальної громади;
- створення сприятливих умов для надходжень та ефективної реалізації

- інвестицій;
- створення ефективних каналів для поширення інформації про інвестиційний
 - потенціал відповідної території;
 - посередництво в налагодженні контактів і співпраці між представниками
 - місцевого бізнесу і потенційними інвесторами [9].

З огляду на вище зазначене, органи місцевого самоврядування потребують великого обсягу функціональних можливостей для формування та використання інвестиційного потенціалу. До повноважень також входить належне представлення інвестиційного потенціалу інвесторам, тому сприяння цьому потенціалу має займати чільне місце в роботі органів місцевого самоврядування.

У контексті органів місцевого самоврядування їхню концепцію інвестиційного потенціалу необхідно розглядати з точки зору ресурсів і можливостей, які можна мобілізувати для формування інвестиційних потоків у створення та розвиток, насамперед, підприємств та об'єктів інфраструктури спільної власності (комунальної власності), а також компаній інших форм власності, виконують роботи та забезпечать послуг на засадах державно-приватного партнерства, забезпечення реалізації повноваження та обов'язки місцевих і регіональних органів влади, як-от підрозділи у сферах економіки, освіти, охорони здоров'я, культури, соціальний захист, екологічна безпека тощо.

Складові інвестиційного потенціалу місцевого самоврядування є кількома на національному, регіональному та місцевому рівнях (дод. В, рис.1.3). Водночас відзначимо деякі недоліки у формуванні та використанні інвестиційного потенціалу органів місцевого самоврядування. Зокрема, О. О. Кахович та В. Р. Ткачук виділяє наступні питання:

- слабкий управлінський потенціал і ефективність управлінської діяльності організацій місцевого уряду;
- недостатність засобів стимулятора за потенціалом впливу інвесторів;
- відсутність або неякісність розроблених програм розвитку територій

контролюючих органів місцевого самоврядування;

- низька рекламна активність місцевої влади у цій сфері залучення інвестицій [14; 17].

Виходячи з цього, слід вважати, що необхідно приділити увагу вдосконаленню механізму управління реалізацією інвестиційного потенціалу за територією спільноти, розподіл ролей і місць впливу управління в ній, тобто діаграма показано на (дод. Г, рис. 1.4). Стосовно інвестиційного потенціалу, то основний акцент органів місцевого самоврядування має робитися на такому його позиціонуванні інвесторам, яке б дало їм змогу зробити вибір на користь конкретної територіальної громади. Окремо слід звернути увагу на необхідність управлінського впливу, спрямованого органами управління громадою на рівняння негативних чинників впливу на інвестиційний потенціал та їх трансформацію в сприятливі для реалізації потенціалу можливості. Інвестувати можна в облігації, акції, земельні паї, нерухомість тощо [17].

Стосовно інвестиційного потенціалу, то основний акцент органів місцевого самоврядування має робитися на такому його позиціонуванні інвесторам, яке б дало їм змогу зробити вибір на користь конкретної територіальної громади. Окремо слід звернути увагу на необхідність управлінського впливу спрямованого органами управління громадою на нівелювання негативних чинників впливу на інвестиційний потенціал та їх трансформацію в сприятливі для реалізації потенціалу можливості. Викладене вище дає підстави для розгляду інвестиційного потенціалу територіальної громади в контексті ресурсно-інституційного підходу, тобто як сукупності факторів та особливостей територіальної громади, які при ефективних управлінських зусиллях з боку органів місцевого самоврядування здатні забезпечувати її інвестиційні потреби [16].

Становище зумовлює необхідність активізації управлінських зусиль органів влади територіальних громад щодо включення внутрішніх інвестиційних резервів, а також створення сприятливих умов для залучення зовнішніх інвестицій для вирішення завдань соціально-економічного розвитку громад [16].

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІКО-ГОСПОДАРСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАСНОПІЛЬСЬКОЇ ОТГ ТА ШЛЯХІВ ЇЇ ОПТИМІЗАЦІЇ.

2.1 Аналіз зовнішнього економічного середовища функціонування ОТГ.

Краснопільська об'єднана територіальна громада утворена шляхом добровільного об'єднання територіальних громад сіл Молочки, Мотрунки, Молочківської сільської ради, сіл Носівки, Суслівка Носівської сільської ради, села Безпечна, Безпечнянської сільської ради, села Краснопіль, Краснопільської сільської ради, села Стетківці, Стетківецької сільської ради Іванопіль, Іванопільської, Жеребки, Жеребецької сільської ради, Бурківці, Бурківецької сільської ради в Бердичівському районі Житомирської області [12].

Територія громади згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Бердичівського району Житомирської області. Відстань від адміністративного центру громади до районного центру - 20км. Відстань від адміністративного центру громади до обласного центру – 90км. Територія Краснопільської територіальної громади є нерозривною, її межі визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад що об'єдналися [12]. Територія громади межує з:

- 1) сходу – Жеребківська сільська рада;
- 2) заходу – Житомирський район;
- 3) півночі – Бурківецька сільська рада ;
- 4) півдня – Вінницька область [12].

Межі території громади не можуть бути змінені без згоди членів об'єднаної територіальної громади [12].

Головна частина доходів бюджету ОТГ складається з власних надходжень, що свідчить про значну фінансову самостійність громади. ОТГ виконує широкий спектр повноважень, які включають соціально-економічний розвиток, управління майном, бюджетом та фінансами, підтримку підприємництва, приватизацію, державну регуляторну політику, торгівельне обслуговування, містобудування, транспорт і зв'язок, науку, освіту, використання та охорони

земель, природних ресурсів і довкілля, охорону здоров'я, фізкультуру, спорт, культуру, материнство і дитинство, соціальне забезпечення, сім'ї та молоді, соціальний захист, зайнятість населення, заробітна плата, міжнародні і зовнішньоекономічні відносини, забезпечення законності, права та свобод громадян, правопорядку, оборонної роботи [12].

На табл. 2.1 проведено оцінку паспорту Краснопільської сільської ради Житомирської області у 2022-2023 рр.

Таблиця 2.1

**Паспорт Краснопільської сільської ради
Житомирської області у 2020 -2022 рр.**

Показник	Значення
Чисельність населення станом на січень 2022 р., осіб	11103
Кількість населених пунктів	14
Обсяг доходів (розрахунковий), тис. грн.	13121,7
Площа території громади, км ²	142
Кількість закладів, що фінансуються з місцевого бюджету:	
закладів культури	14
загальноосвітніх навчальних закладів I—III ступеня	3
загальноосвітніх навчальних закладів I—II ступеня	2
загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня	1
закладів фізичної культури	5
дошкільних навчальних закладів	4
закладів позашкільної освіти	2
лікарень	1
фельдшерсько-акушерських пунктів	11

Джерело: річні звіти Краснопільської ОТГ за 2020-2022 рр.

Краснопільська ОТГ веде свою діяльність відповідно до чинного законодавства. Щоб перевірити якість планування доходів і видатків, а також щоб проаналізувати витратоємність та продуктивність роботи сільської ради та інших установ, що фінансуються з місцевого бюджету, щоб проконтролювати використання коштів використовуються дані бухгалтерського обліку і звітності громади. Без такого аналізу неможливо оцінити виконання планів, фінансові порушення тощо. Саме тому Краснопільська сільська рада здійснює всебічний аналіз своїх фінансових документів.

Проведено аналіз бюджету громади протягом 2020-2022 рр. Результати такого аналізу зображені в таблиці (табл. 2.2)

Таблиця 2.2

**Динаміка зміни бюджету Краснопільської сільської ради
у 2020-2022 рр.**

Показники	2020р.	2021р.	2022р.	2022 до 2020 +/-
Власні доходи, тис грн	27206,6	36775,7	45561,6	18355,1
З дотаціями та субвенціями, тис грн	60234,9	72925,1	87404,9	27170,1
Питома вага власних доходів в структурі бюджету, %	45,2	50,0	52,1	6,9

Джерело: річні звіти Краснопільської ОТГ за 2020-2022 рр.

Аналіз динаміки зміни бюджету Краснопільської сільської ради у 2022-2023 рр. показав, що власні доходи збільшились на 18355 тис грн, з дотаціями та субвенціями збільшились на 27170 тис грн, питома вага власних доходів в структурі бюджету була збільшена на 6,9%.

За рахунок надходження до місцевого бюджету податків і зборів та всіх трансфертів з державного, обласного бюджетів загальна сума проведених видатків за 2022 р. склала 27223,7 тис грн, із яких видатки загального фонду – 21327,4 тис грн, спеціального – 5896,3 тис грн.

Із загальної суми проведених видатків на заробітну плату з нарахуваннями спрямовано 14049,9 тис грн., на придбання продуктів харчування використано – 412,2 тис грн, на проведення розрахунків за спожиті енергоносії та комунальні послуги – 1235,4 тис грн.

Згідно табл. 2.3 (дод. Д) протягом 2020-2022 рр. доходи бюджету Краснопільської сільської ради зростали, причому стрімкими темпами. Крім того, частка власних надходжень коливалась в межах 50%, що з позитивної сторони характеризує спроможність громади. Таким чином, проведений аналіз виконання бюджету в сільській раді засвідчив його щорічне перевиконання, що позитивно характеризує діяльність Краснопільської сільської ради протягом 2020-2022 рр.

2.2 Аналіз фінансово-економічного середовища ОТГ.

Аналіз фінансово-економічного стану є важливою складовою ефективного керування формуванням, розміщенням і використанням ресурсів підприємства. За результатами розрахунків побудуємо графоаналітичну модель підприємства «Квадрат потенціалу». Графічна візуалізація потенціалу є підставою для висновків щодо кількісних та якісних зв'язків між окремими напрямками діяльності громади та рівня її розвитку.

Таблиця 2.4

Організаційна структура і менеджмент Краснопільської ОТГ 2020-2022р.

Показник	Коефіцієнт чутливості, к	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 до 2020 +/-
Ділові якості менеджерів, балів	1,2	67	70	72	5
Ефективність організаційної структури управління, балів	1,15	83	85	85	2
Вік персоналу, до 45 р. %	1,15	52	61	59	7
Рівень людей з вищою освітою, %	1,05	20	26	33	13
Продуктивність праці, грн	1,2	650,6	755,7	1081,6	431
Середньомісячна оплата праці, грн.	1,25	7860	9604	10310	2450

Джерело: річні звіти Краснопільської ОТГ за 2020-2022 рр.

За показником менеджменту в ОТГ в 2022 році довжина вектору складає:

$$B2 = 100 - (9,3 - 6) * (100 / (6 * (3 - 1))) = 100 - 3,3 * (100 / 12) = 72,5.$$
 Аналіз організаційної структури показав, що ділові якості менеджерів збільшилися на 5 балів в 2020-2020 рр. Ефективність організаційної структури управління збільшилась на 2 бали в 2020-2022рр. Вік персоналу до 45 р. збільшився на 7 % в 2020-2022рр. Рівень людей з вищою освітою збільшився на 13 % в 2020-2022рр. Продуктивність праці зросла на 431 грн. в 2020-2022рр. Середньомісячна оплата праці зросла на 2450 грн. в 2020-2022рр.

Таблиця 2.5

Надання послуг Краснопільської ОТГ у 2020-2022р.

Показник	Коефіцієнт чутливості, k	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 до 2020 +/-
Кількість послуг	2,1	2115	3087	3805	1690
Якість послуг, %	2,5	60	69	72	12
Доходи громади, тис. грн.	1,15	27206,6	36775,7	45561,6	18355
Рентабельність діяльності, %	1,25	65	63	71	6

Джерело: річні звіти Краснопільської ОТГ за 2020-2022 рр.

За показником надання послуг в ОТГ в 2022 році довжина вектору складає:

$V1 = 100 - (7-4) * (100 / (4 * (3-1))) = 100 - 3 * (100 / 8) = 62,5$. Аналіз надання послуг Краснопільської ОТГ показав, що у 2022 р. кількість надання послуг збільшилась на 55,6 %. Якість послуг зросла 12%. Доходи громади збільшились на 59,7 %. Рівень рентабельності зріс на 6%.

Таблиця 2.6

Ефективність розвитку Краснопільської громади у 2020-2022р.

Показник	Коефіцієнт чутливості, k	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 до 2020 +/-
Доходи загального фонду бюджету ОТГ (без трансфертів) на 1 особу, грн.	1,2	5180	8251	8933	3753
Питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах ОТГ, %	1,15	25,4	27,2	26,9	1,5
Частка видатків бюджету розвитку в загальному обсязі видатків ОТГ (без урахування власних надходжень бюджетних установ), %	1,15	10,2	11,3	16,8	6,6
Частка видатків місцевого бюджету на фінансування пільг, соціальних послуг, гарантійна житлових субсидій у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення», %	1,15	0,63	0,59	0,61	-0,02
Капітальні видатки бюджету ОТГ(без трансфертів) на 1 особу, грн.	1,1	894	1022	2178	1284
Рівень дотаційності бюджетів, %	1,25	54,8	50	48,6	-6,2

Джерело: річні звіти Краснопільської ОТГ за 2020-2022 рр.

За показником розвитку громади в 2022 році довжина вектору складає: $V3 = 100 - (9,3 - 7) * (100 / (7 * (3 - 1))) = 100 - 2,3 * (100 / 14) = 83,6$. Здійснивши аналіз ефективності розвитку громади у 2022-2023 рр. доходи загального фонду бюджету ОТГ на одну особу зросли на 3753 грн. в 2022-2023 рр. Витрати на утримання апарату управління у фінансових результатах ОТГ збільшилися на 1,5 % в 2022-2023рр. Частка видатків місцевого бюджету на фінансування пільг, соціальних послуг зменшилась 0,02% в 2022-2023рр. Капітальні видатки бюджету ОТГ на 1 особу зросли на 1284 грн. в 2022-2023рр. Рівень дотаційності бюджетів зменшився на 6,2 % в 2020-2022 рр.

Таблиця 2.7

Фінансова діяльність Краснопільської громади у 2020-2022р.

Показник	Коефіцієнт чутливості, к	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2020 р., +/-
Видатки загального фонду на 1 особу, грн	1,2	2055	3291	4112	2057
Видатки на ЖКГ на 1-го мешканця, грн	1,15	205	396	507	302
Видатки на освіту на 1-го мешканця, грн	1,15	316	411	472	156
Дохідність земель громади, грн	1,15	2122	2885	3614	1492
Видатки на культуру на 1-го мешканця, грн	1,1	117	108	122	5
Питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків, %	1,25	0,33	0,29	0,28	-0,05

Джерело: річні звіти Краснопільської ОТГ за 2020-2022 рр.

За показником фінансової діяльності ОТГ в 2022 році довжина вектору складає: $V4 = 100 - (11,7 - 6) * (100 / (6 * (3 - 1))) = 100 - 5,7 * (100 / 12) = 52,5$. Здійснивши аналіз фінансової діяльності громади у 2022-2023 рр. Видатки загального фонду на 1 особу збільшилися 2057 грн в 2022-2023 рр. Видатки на ЖКГ на 1 – го мешканця збільшилися на 302 грн в 2022-2023 рр. Видатки на освіту на 1 – го мешканця збільшилися на 156 грн в 2022-2023 рр. Дохідність земель громади збільшилась на 1492 грн в 2022-2023рр. Питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків зменшилась на 0,05% в 2022-2023 рр.

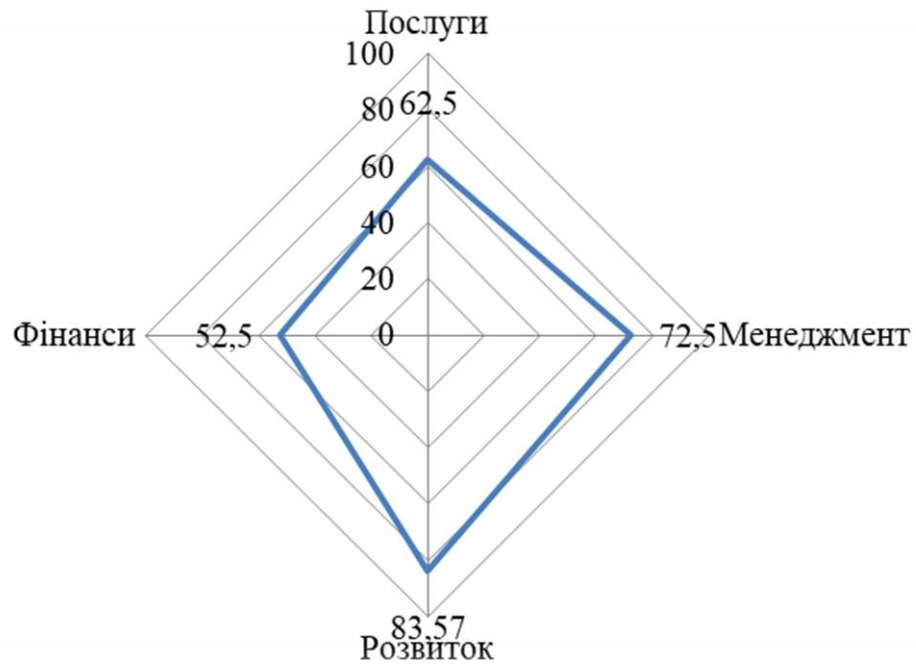

Рис. 2.1. Квадрат потенціалу Краснопільської сільської ради в 2020-2022 р.

Джерело: річні звіти Краснопільської ОТГ за 2020-2022 рр.

Квадрат потенціалу Краснопільської ОТГ є достатнім, оскільки знаходиться в межах 50-90 одиниць. Найбільший вектор склав розвиток громади – 83,57 од., що вказує на наявність резервного потенціалу розвитку громади. Найменше зростання склав вектор фінансів, що свідчить про низьку фінансову діяльність ОТГ в 2020 р. У векторах потенціалу об'єднаної територіальної громади можна спостерігати недоліки, які свідчать про необхідність розробки та впровадження заходів для поліпшення балансу всіх елементів потенціалу досліджуваної сільської ради.

2.3 Аналіз внутрішнього економічного середовища та рівень інвестиційного забезпечення ОТГ.

Розглянемо основні показники соціально-економічного розвитку Краснопільської ОТГ, серед яких визначимо її сильні та слабкі сторони. Основні показники, які характеризують ефективність використання бюджетних коштів представлені в (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Використання бюджетних коштів Краснопільської ОТГ
за 2022-2023 рр.**

Показники	Значення показника на 1 кв. 2022 р.
Доходи загального фонду на 1-го мешканця, грн	1510,8
Капітальні видатки на 1-го мешканця, грн	1,35
Рівень дотаційності бюджетів, %	16,65
Співвідношення видатків на утримання апарату управління із сумою доходів загального фонду, %	41,1
Видатки на загальну середню освіту на 1-го учня, грн 2022-2023рр.	16528,5
Питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду, %	63,6

Джерело: річні звіти Краснопільської ОТГ за 2020-2022 рр.

Краснопільська ОТГ розвивається достатньо динамічно, і демонструє ефективне використання бюджетних коштів. Демографічні тренди є типовими як і для більшості територіальних громад України. Вікова структура населення громади має регресивну структуру (дод. Є, рис. 2.2).

Практичне використання методу SWOT-аналізу різних об'єктів управління показало, що для визначення сильних та слабких сторін слід обирати певні реально існуючі фактори соціально-економічного розвитку, які громада отримала шляхом природного чи історичного розвитку. Можливості та загрози виникають незалежно від розвитку громади і на момент проведення аналізу вони ще можуть не проявити себе, або взагалі не існують, або проявляються у вигляді тенденцій [16]. Зазначені чинники наведено в (дод. Ж, табл. 2.9).

Проаналізувавши SWOT-аналіз, можна зробити висновки. Серед внутрішніх стримуючих факторів розвитку, найбільш проблемними, які потребують нагального вирішення є демографічні процеси на території ОТГ. А саме зниження темпів народжуваності і переважна частина непрацеспроможного населення, відтік молодого активного населення до обласних центрів (та навіть закордон), брак кваліфікованих кадрів - все це може стати перешкодами для

залучення інвесторів, впровадження інновацій, зростання продуктивності праці, і як результат, недоотримання коштів в бюджет та додаткові видатки. Тому, необхідні програми з боку адміністрації спрямовані на те, щоб створити достойні умови життєдіяльності, а також проекти по затребуваності спеціалістів в регіоні. Слід відмітити, що Краснопільська селищна рада активно займається цими питаннями. Також, застарілі виробничі фонди та об'єкти інфраструктури потребують морального і фізичного оновлення.

Ряд зазначених проблем може бути вирішений не тільки силами Краснопільської об'єднаної територіальної громади, а і за підтримки обласної державної адміністрації, а також коштів державного бюджету (різні програми з розвитку регіонів тощо). Краснопільська об'єднана територіальна громада також має досвід реалізації міжнародних проектів та освоєння позабюджетних коштів. Зростання популярності зеленого туризму з огляду на глобальні тенденції екологізації життя, викликані пандемією закриття кордонів, можуть сприяти розвитку туристичного бізнесу в регіоні і стимулювати місцеве підприємництво. Відкритість ринку землі, зростання попиту на агропромислову продукцію стимулюватиме розвиток агробізнесу та харчової промисловості.

Ряд сильних сторін можуть стати передумовами для створення ефективного інвестиційного клімату в Краснопільській об'єднаній територіальній громаді. Основна задача перед органами місцевого самоврядування постає в популяризації своєї громади, створенні позитивного іміджу та просуванні своїх конкурентних переваг. Всі ці заходи можуть призвести до активізації економічної діяльності, зростання рівня зайнятості та рівня доходів населення.

Основною складовою матеріального виробництва в об'єднаній територіальній громаді є робота агропромислового комплексу, яка зорієнтована на задоволення потреб в продукції сільського господарства. У 2021 році по сільськогосподарських підприємствах, які знаходяться на території об'єднаної територіальної громади, вся посівна площа сільськогосподарських культур становила 1,7 тис. га. Господарствами отримано валовий збір зернових та

зернобобових культур 15,7 тис. т. при середній врожайності 90,2 центнерів з кожного гектара. Крім зернових зібрано озимого ріпаку – 0,9 тис т., соняшнику – 0,7 тис т., сої – 19,1 тис т. Цукрового буряку зібрано 20,9 тис т., картоплі – 9,5 тис т.

З державного бюджету виділено кошти на суму 2,8 млн грн, які освоєно на будівництво водогінної мережі в с. Краснопілль на суму 1,8 млн грн. та реконструкцію обладнання для очищення водогінної мережі в с. Стетківці на суму 1 млн грн. Державний бюджет виділив субвенцію для створення інфраструктури об'єднаних територіальних громад в сумі 2,8 млн грн, яка освоєна на будівництво водогінних мереж в с. Безпечна та с. Носівки. Реалізовувалася політика соціального захисту населення. Протягом 2021 року виплачена матеріальна допомога 30 особам на суму 133,5 тис грн, надані кошти на придбання житла багатодітній сім'ї потерпілій від пожежі в сумі 80,0 тис грн [12]. Найбільшими платниками податків до місцевого бюджету на території Краснопілльської ОТГ є:

- установи бюджетної сфери: Краснопілльська сільська рада, якою за 2021 р. сплачено 1093,4 тис грн податків та зборів (питома вага надходжень до загального фонду бюджету становить 4,3%).
- сільськогосподарські формування:
 - ТОВ «АТК» – сільськогосподарське підприємство, яке займається вирощуванням зернових та технічних культур, зберіганням зернових та масляних культур. У 2022-2023 рр. до місцевого бюджету сплачено 6242,7 тис грн податків та зборів (питома вага надходжень до загального фонду бюджету становить 24,8%).
 - ТОВ «Хмільницьке» – сільськогосподарське підприємство, яке займається виробництвом сільськогосподарської продукції. У 2022-2023 рр. до місцевого бюджету сплачено 1960,6 тис грн податків та зборів (питома вага надходжень до загального фонду бюджету становить 7,8 %).
 - Відокремлений підрозділ «Агрофірма Стетківці», яке займається

виробництвом сільськогосподарської продукції. У 2022-2022 рр. до місцевого бюджету сплачено 398,9 тис грн (питома вага надходжень до загального фонду бюджету становить 1,6 %) [7].

За рахунок надходження коштів до спеціального фонду по освіті проведено видатки в сумі 513,0 тис грн, в тому числі на придбання товарів і послуг – 17,7 тис грн, та проведення капітальних видатків на суму – 455,4 тис грн, в тому числі: на купівлю обладнання та предметів тривалого користування; для загальноосвітніх шкіл витрачено 330,8 тис грн; на капітальний ремонт котельні зі встановленням твердопаливного котла в Безпечнянській ЗОШ І ступеня витрачено 78,0 тис грн, на придбання пилососа в Молочківський ДНЗ витрачено 6,5 тис грн, на придбання дитячого ігрового майданчика в Краснопільський ДНЗ витрачено 38,8 тис грн. PEST-аналіз зовнішнього середовища, яке має впливати або може мати вплив на спільноту територіальних громад (дод. 3, табл. 2.10). Оцінка кадрового потенціалу Краснопільської ОТГ у 2022-2023 рр. (табл. 2.11) [8].

Таблиця 2.11

Кадровий потенціал Краснопільської ОТГ у 2020-2022 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022р. до 2021 р.	
				+/-	%
Середньорічна чисельність персоналу, осіб	36	34	33	-1	97,1
Отримано доходів, тис. грн	27206,6	36775,7	45561,6	8785,9	123,9
Середньорічна вартість основних фондів	8236	8557	8661	104	101,2
Отримано доходів на 1 середньорічного працівника, тис. грн	755,7	1081,6	1380,6	299,1	127,6
Індекс зміни продуктивності праці одного працівника	1,34	1,43	1,28	-0,15	89,2
Фондоозброєність, тис. грн	228,8	251,7	262,4	10,8	104,3
Індекс зміни фондоозброєності одного працівника	1,10	1,10	1,04	-0,06	94,8
Оцінка вартості кадрового потенціалу, тис. грн	36427,1	47845,7	55768,7	7922,9	116,6

Джерело: річні звіти Краснопільської ОТГ за 2020-2022 рр.

Провівши аналіз кадрового потенціалу Краснопільської ОТГ засвідчив його зростання протягом 2020-2022 рр. на 7922,98 тис грн або на 16,56%. Інвестиційний розвиток Краснопільської об'єднаної територіальної громади був спрямований на таку діяльність:

1. По КПКВК 0116060 «Благоустрій міст , сіл, селищ»

Видатки загального фонду склали 780,9 тис грн. з яких :

- 465,5 тис грн. залучено для придбання товарно-матеріальних цінностей (придбано профлісти, саморізи, труби профільні для встановлення паркану, бордюру, суміш щебенева для покладення бордюру, будівельні матеріали для ремонту і покраски, лічильники, лампи, світильники, магнітні пускачі для проведення вуличного освітлення);

- 143,3 тис грн. спрямовано на оплату послуг (прибирання і вивезення відходів і оплата транспортних послуг по доставці суміші щебеневої);

- 172,1 тис грн. на оплату електроенергії по вуличному освітленню;

Видатки спеціального фонду склали 191,0 тис грн, які були спрямовані на придбання ємності(вежі водонапірної).

2. По КПКВК 0116130 «Підтримка операцій комунальних підприємств, районних виробничих об'єднань та інших установ та організацій, які займаються управлінням житлового сектору, для забезпечення його функціонування »

Видатки загального фонду склали 153,0 тис грн, з яких:

-93,2 тис грн. спрямовано на виплату зарплати працівникам;

-5,9 тис.грн. спрямовано на нарахування на заробітну плату;

-40,6 тис грн. спрямовано на оплату послуг з вивезення відходів від населення громади та ремонту насосів водозабірних;

-13,3 тис грн. спрямовано на оплату електроенергії;

Видатки спеціального фонду склали 249,0 ти .грн, з яких;

-191,0 тис грн спрямовано на придбання ємності(вежі водонапірної)

-18,0 тис грн. спрямовано на придбання водозабірних насосів;

-40,0 тис грн спрямовано на придбання обладнання для автомобіля ГАЗ-

3. По спеціальному фонду загальна сума проведених видатків по КПКВК 0116310 «Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку території» склала 4523,6 тис грн (табл.2.12).

Таблиця 2.12

**Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку територій
Краснопільської ОТГ за 2022-2023 рр.**

№ п/п	Назва об'єктів	Затверджено розписом на рік з урахуванням внесених змін тис грн.	Виконано за звітний період тис грн
КЕКВ 3122 «Капітальне будівництво(придбання) інших об'єктів»			
1	Будівництво водогінної мережі в с. Суслівка	430,0	429,9
2	Будівництво водогінних мереж в с. Стетківці	299,6	299,6
3	Будівництво станції знезалізнення питної води та водогінних мереж по вул. Молочківська, Польова, берегова, Миру(частково) в с. Стетківці	386,1	386,1
4	Будівництво водогінних мереж в с. Безпечна	1339,1	1339,1
5	Будівництво водогінних мереж в с. Носівки	1497,2	1497,2
6	Будівництво водогінних мереж в с. Краснопіль	571,7	571,7
Всього		4523,7	4523,6

Джерело: розроблено автором на основі джерел [12].

Аналіз реалізації заходів щодо інвестиційного розвитку територій Краснопільської ОТГ за 2022-2023 рр. показав, що усі затверджені розписом на рік з урахуванням внесених змін тис грн були виконані протягом зазначеного періоду з відсотком виконання 99,9 %.

Заборгованість у відносинах з постачальниками та за поточними зобов'язаннями реалізації проектів на 01.01.2023 р. відсутня. За рахунок коштів сільського бюджету утримується 1 орган місцевого самоврядування, 4 дошкільні заклади освіти, 5 бібліотек, 5 клубних установ. За рахунок освітньої субвенції та коштів місцевого бюджету утримується 4 загальноосвітні заклади.

РОЗДІЛ 3. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАСНОПІЛЬСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В СЕРЕДНЬОСТРОКОВІЙ ГОСПОДАРСЬКІЙ АЛЬТЕРНАТИВІ.

3.1. Обґрунтування інвестиційного проекту економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

Перспективою ефективного інвестиційного забезпечення економічного розвитку Краснопільської ОТГ вважаємо за доцільне запропонувати інвестиційний проект щодо виробництва м'яких сирів («Моцарелли»; «Брі», 60% жирності) при використанні сировинної наявної бази, у вигляді закупівлі товарного молока дійних корів в населення вказаної громади. В проектному обґрунтуванні зазначеної інвестиційної пропозиції (дод. Й, табл. 3.1) зазначено рівень понесених витрат в перспективному господарському періоді 2024-2026 рр. щодо вартості придбання лінії по виробництву м'яких сирів; вартості транспортування обладнання, монтажу та пуско-налагоджувальних робіт, та зазначено додаткові елементи проектного забезпечення і умов його реалізації. Загальна вартість обладнання для реалізації інвестиційної пропозиції складає 6715,4 тис грн. Реалізація умов проекту інвестиційного забезпечення Краснопільської ОТГ має відбуватися на основі використання господарських будівель громади при умові їх переобладнання, для можливих умов ведення виробничої діяльності товарної продукції (м'яких сирів) в кількості забезпечення виробничої площі – 325 м² (дод. К, рис. 3.1).

3.2. Обґрунтування рівня витрат, ефективності та термінів окупності інвестиційного проекту економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

Вхідними елементами реалізації інвестиційного проекту Краснопільської ОТГ в 2024-2026 рр. є: забезпечення щодобового надходження молока цільного в формі закупівлі від населення – 2700,0 л./добу; закупівельна ціна вхідної сировини 7,20 грн/л.; кількість робочих змін в господарському

періоді 300 од. Загальна сума витратної частини інвестиційного забезпечення складатиме 18452,2 тис грн (дод. Л, рис. 3.2): основа кредитного зобов'язання – 6715,5 тис грн; сума річних відсоткових ставок – 3666,1 тис грн; відрахування на оновлення основних засобів проектного обґрунтування – 2808,4 тис грн; страхування валютних ризиків 853,8 тис грн; страхування ризиків проектного обґрунтування – 721 тис грн; заробітна плата адміністративного персоналу – 741,1 тис грн; заробітна плата виробничого персоналу – 2946,3 тис грн (в розрахунку на 5 працівників з середнім щомісячним рівнем заробітної плати 18700,0 грн). В розрізі господарських періодів суми покриття обов'язкових платежів складатимуть: 2024 р. – 6544,2 тис грн; 2025 р. – 6184,8 тис грн; 2026 р. – 5723,2 тис грн.

Дохідна частина інвестиційного проекту характеризується: собівартість виробництва м'яких сирів – 26987,7 тис грн (з врахуванням вартості поточних та змінних витрат виробництва); валовий дохід від реалізації товарної продукції 69361,1 тис грн («Моцарелла» – 158,6 грн/кг.; «Брі», 60% жирності – 208,5 грн/кг); відрахування податку з доданої вартості виробництва – 13872,2 тис грн; чистий прибуток інвестиційного проекту 28499,1; сума покриття інфляційних втрат – 3389,4 тис грн; сума додаткового доходу від поліпшення якості продукції – 2344,3 тис грн. При цьому загальна сума вартості господарського ефекту 2024-2026 рр. від залучення та використання інвестиційного проекту складе 27454,0 тис грн, що в розрізі окремих господарських періодів в розрахунку чистої поточної вартості містить: 2024 р. – 8216,0 тис грн; 2025 р. – 9160,0 тис грн; 2026 р. – 10078,0 тис грн (дод. М, рис. 3.3). При застосуванні лінійного вирівнювання рядів динаміки вище обґрунтованих показників за показником вартості сукупного господарського ефекту тіснота зв'язку складатиме $R^2=0,99$ од., що доводить доцільність наведених проектних розрахунків. Окупність інвестиційного проекту складає 1,75 господарського періоду та відбудеться в 3 кварталі 2025 р. при умові «виведення» проекту на межу точки його беззбитковості (рис. 3.4). Рівень рентабельності інвестиційного проекту складатиме – 148,7 %.

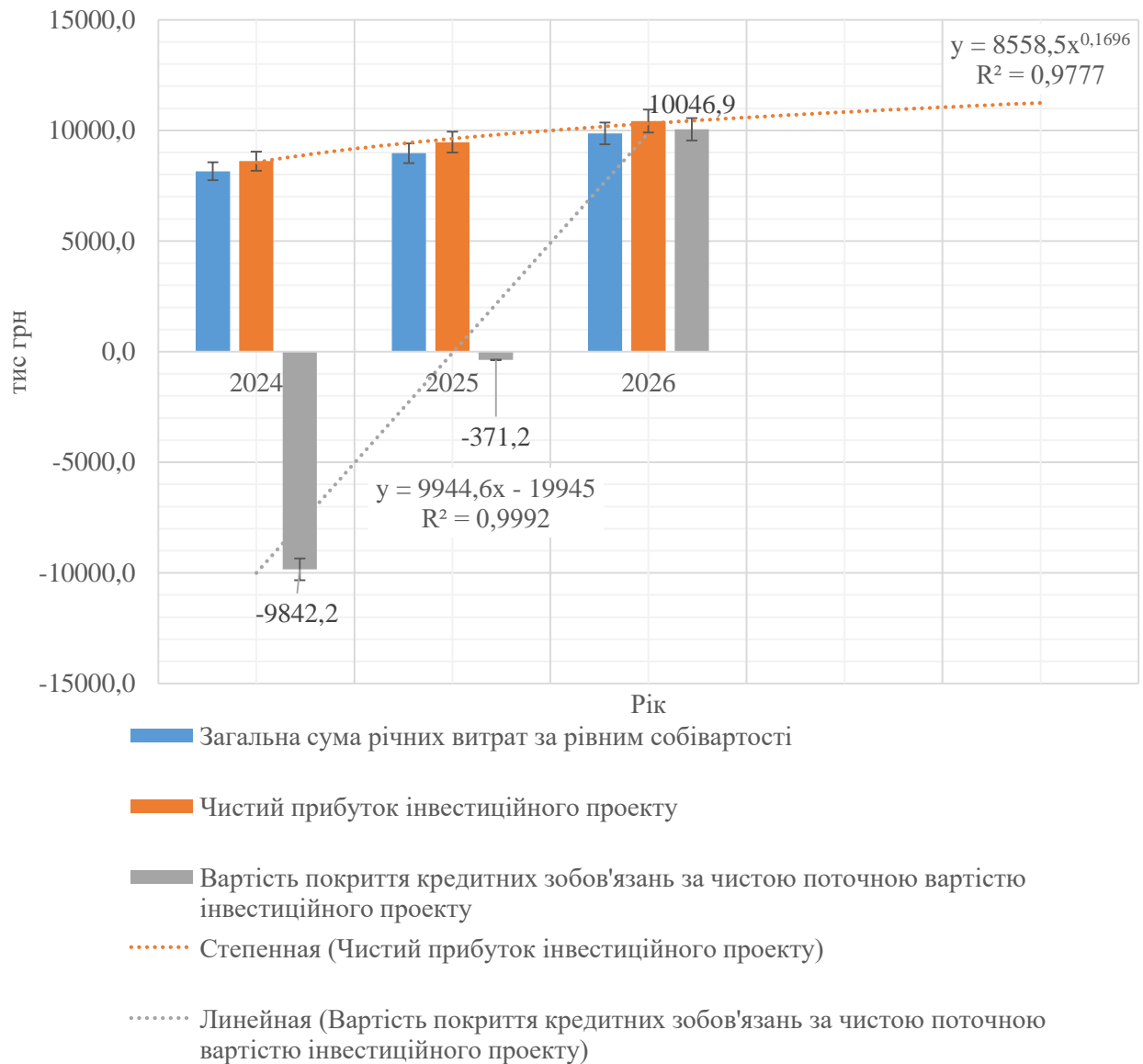

Рис. 3.4. Структура дохідної частини проекту інвестиційного забезпечення економічного розвитку Краснопільської ОТГ з реалізації умов товарного виробництва м'яких сирів в перспективному господарському періоді 2024-2026 рр.

Джерело: власні розробки автора.

Застосування степеневі лінії тренду та коректування виявлення стандартних величин за їх відхиленням вказують на коректну їх кореляцію ($R^2=0,99$). Вважаємо за доцільне застосування запропонованого інвестиційного проекту з можливістю пролонгації термінів його реалізації після завершення основних строків проектного виконання.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Дотримуючись структури дослідження, у першому розділі розглянуто питання про суть інвестицій та їх класифікацію. Підсумовуючи, інвестиції можна назвати інвестиціями матеріальних і нематеріальних цінностей з метою отримання більшої вигоди в майбутньому. Існує чітка класифікація інвестицій на мікро- та макрорівні для обліку, планування, аналізу та підвищення ефективності інвестицій.

Краснопільська ОТГ – це громада з досить гарною платформою для вкладення інвестицій, яка має багато можливостей для розвитку та створення нових малих підприємств та мікробізнесів. Динаміка та структура бюджету Краснопільської ОТГ є позитивною, оскільки відсутність фінансового дефіциту і заборгованостей свідчить про стабільність.

Краснопільська ОТГ веде свою діяльність відповідно до чинного законодавства. Щоб перевірити якість планування доходів і видатків, а також щоб проаналізувати витратоємність та продуктивність роботи сільської ради та інших установ, що фінансуються з місцевого бюджету, щоб проконтролювати використання коштів використовуються дані бухгалтерського обліку і звітності громади. Без такого аналізу неможливо оцінити виконання планів, фінансові порушення тощо. Саме тому Краснопільська сільська рада здійснює всебічний аналіз своїх фінансових документів.

Аналіз динаміки зміни бюджету Краснопільської сільської ради у 2022-2023 рр. показав, що власні доходи збільшились на 18355 тис грн, з дотаціями та субвенціями збільшились на 27170 тис грн, питома вага власних доходів в структурі бюджету була збільшена на 6,9%.

Згідно табл. 2.3 (дод. Д) протягом 2020-2022 рр. доходи бюджету Краснопільської сільської ради зростали, причому стрімкими темпами. Крім того, частка власних надходжень коливалась в межах 50%, що з позитивної сторони характеризує спроможність громади. Таким чином, проведений аналіз виконання бюджету в сільській раді засвідчив його щорічне перевиконання, що позитивно характеризує діяльність Краснопільської сільської ради протягом

2020-2022 рр. Аналіз надання послуг Краснопільської ОТГ показав, що у 2022 р. кількість надання послуг збільшилась на 55,6%. Якість послуг зросла 12%. Доходи громади збільшились на 59,7%. Рівень рентабельності зріс на 6 %. Аналіз організаційної структури показав, що ділові якості менеджерів збільшились на 5 балів в 2020-2020рр. Ефективність організаційної структури управління збільшилась на 2 бали в 2022-2023рр. Він персоналу до 45 р. збільшився на 7 % в 2022-2023рр. Рівень людей з вищою освітою збільшився на 13 % в 2022-2023рр. Продуктивність праці зросла на 431 грн. в 2022-2023 рр. Середньомісячна оплата праці зросла на 2450 грн. в 2022-2023рр. Здійснивши аналіз ефективності розвитку громади у 2022-2023рр. доходи загального фонду бюджету ОТГ на одну особу зросли на 3753 грн. в 2022-2023 рр. Витрати на утримання апарату управління об'єднаної територіальної громади було збільшено на 1,5 % в 2022-2023 рр. Частина витрат місцевого бюджету на фінансування пільг і соціальних послуг зменшилась 0,02 % в 2022-2023 рр. Капітальні видатки бюджету ОТГ на 1 особу зросли на 1284 грн. в 2022-2023 рр. Рівень дотаційності бюджетів зменшився на 6,2 % в 2022-2023 рр. Здійснивши аналіз фінансової діяльності громади у 2022-2023 рр. Видатки загального фонду на 1 особу збільшились 2057 грн в 2022-2023 рр. Видатки на ЖКГ на 1 – го мешканця збільшились на 302 грн в 2022-2023 рр. Видатки на освіту на 1 – го мешканця збільшились на 156 грн в 2022-2023 рр. Дохідність земель громади збільшилась на 1492 грн в 2022-2023 рр. Загальна вартість капітальних витрат зменшилась на 0,05 % в 2022-2023 рр. Квадрат потенціалу Краснопільської ОТГ (дод. Е, рис. 2.1) є достатнім, оскільки знаходиться в межах 50-90 одиниць. Найбільший вектор склав розвиток громади – 83,57 од., тобто виявляються перспективи для зростання потенціалу. Найнижчим виявився вектор фінансів, що свідчить про низьку фінансову діяльність ОТГ в 2020 р. У векторах потенціалу ОТГ спостерігається явна виражена незбалансованість, що вказує на необхідність розробки та виконання заходів для поліпшення балансу всіх елементів потенціалу в середньостроковій господарській альтернативі.

Краснопільська ОТГ розвивається достатньо динамічно, і демонструє ефективне використання бюджетних коштів. Демографічні тренди є типовими як і для більшості територіальних громад України. Вікова структура населення громади має регресивну структуру (дод. Ж, рис. 2.2).

З державного бюджету виділено кошти на суму 2,8 млн грн, які освоєно на будівництво водогінної мережі в с. Краснопіль на суму 1,8 млн грн. та побудова станції водоочищення та системи водопровідного постачання в с. Стетківці на суму 1 млн грн. Отримані надходження з казни держави на формування інфраструктурного забезпечення об'єднаних територіальних громад в сумі 2,8 млн грн, яка освоєна на будівництво водогінних мереж в с. Безпечна та с. Носівки. Реалізовувалася політика соціального захисту населення.

Дохідна частина інвестиційного проекту характеризується: собівартість виробництва м'яких сирів – 26987,7 тис грн (з врахуванням вартості поточних та змінних витрат виробництва); валовий дохід від реалізації товарної продукції 69361,1 тис грн («Моцарелла» – 158,6 грн/кг.; «Брі», 60% жирності – 208,5 грн/кг); відрахування податку з доданої вартості виробництва – 13872,2 тис грн; чистий прибуток інвестиційного проекту 28499,1; сума покриття інфляційних втрат – 3389,4 тис грн; сума додаткового доходу від поліпшення якості продукції – 2344,3 тис грн. При цьому загальна сума вартості господарського ефекту 2024-2026 рр. від залучення та використання інвестиційного проекту складе 27454,0 тис грн, що в розрізі окремих господарських періодів в розрахунку чистої поточної вартості містить: 2024 р. – 8216,0 тис грн; 205 р. – 9160,0 тис грн; 2026 р. – 10078,0 тис грн (дод. М, рис. 3.3). При застосування лінійного вирівнювання рядів динаміки вище обґрунтованих показників за показником вартості сукупного господарського ефекту тіснота зв'язку складатиме $R^2=0,99$ од., що доводить доцільність наведених проектних розрахунків. Окупність інвестиційного проекту складає 1,75 господарського періоду та відбудеться в 3 кварталі 2025 р. при умові «виведення» проекту на межу точки його беззбитковості (рис. 3.4). Рівень рентабельність інвестиційного проекту складатиме – 148,7 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

угова М. С. Активізація інвестиційної діяльності як визначальний фактор розвитку регіону. *Сучасні тренди міжнародних економічних відносин & Управління проектами Європейського Союзу: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Луцьк, 20–22 верес. 2018 р.) / за ред. Н. В. Павліхи. Луцьк: Вежа Друк, 2018. С. 134–137.

арлова О. А., Пархоменко Н. М. *Регіональні інтеграційні процеси: інвестиційний аспект. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2016. № 3. С. 20-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2016_3_4.

о

цтиш О. Я. *Стратегічний аналіз галузі. Навчальний посібник.* –Тернопіль: Економічна думка, 2019. 248 с.

а

5. Балян А. В. Регіональні особливості інвестиційної діяльності в сільському господарстві. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва.* 2016. №84(2). С. 207-213.

н

6. Безп'ята І. В. Особливості залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки. *Економіка і суспільство.* 2016. Вип. № 4. С. 67-71.

орщ Г. А., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Дехтяренко Ю. Ф., Ігнатенко О. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф., Юзефович В. В. *Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг* : навч. посіб. Київ, 2017.

о

8. Варченко О. М., Липкань О. В. Методичні підходи до оцінки інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Інноваційна економіка.* 2016. № 3-4. С. 29-38.

оскобійник С. І. Політика органів місцевого самоврядування щодо залучення інвестицій. *Науковий вісник Академії муніципального управління.* Серія: Управління. 2012. Вип. 1. С. 399-405.

ордієнко В. П. Інвестиційний потенціал регіону як економічна категорія. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки.* 2016. Вип. 7(4). С. 68-71.

а

н

11. Збарська А. В., Алексєєва Ю. Ю. Матеріально-технічне забезпечення сільських домогосподарств. *Економіка АПК*. 2017. № 12. С. 52-57.
 12. Сільський бюджет Краснопільської сільської ради URL: <https://krasnopil-silrada.gov.ua/> (дата звернення 03.05.2023)
 13. Інвестування : підручник / М. І. Крупка, Д. В. Ванькович, Н. Б. Демчишак, Я. Б. Дропа, В. М. Коваленко, М. І. Кульчицький, ред.: М. І. Крупка, Львів, нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2014. 452 с.
- ахович О. О. Система управління регіональною структурно-інвестиційною політикою. *Економіка та держава*. 2018. №3. С. 111-113.
15. Кісіль М. І. Інвестиційне забезпечення розвитку сільського господарства. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року [за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. МесельВесесяка]. К. : ННЦ ІАЕ, 2012. С. 76-80.
 16. Михайлов А. М. Фінансові інструменти формування інвестиційних ресурсів в аграрному секторі національної економіки в умовах глобалізаційних викликів. *Економіка АПК*. 2019. № 3. С. 52-60.
- качук В. Р. *Організаційний механізм формування та нарощування інвестиційного потенціалу регіону*: Автореф. дис. к-та екон. наук: 08.00.05 / В. Р. Ткачук. Полтава : Полтавський національний технічний університет, 2008. – 20 с.
18. Траханов І. П. Проблеми інвестиційного забезпечення підприємств АПК України та перспективи його розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. №9. С. 153-157.

ДОДАТКИ

Додаток А
Таблиця 1.1

Класифікація інвестиційної діяльності

Види інвестиційної діяльності	
За територіальною ознакою	регіональні
	обласні
	державні
За спрямованістю інвестиційних потоків	внутрішня
	зовнішня
За тривалістю реалізації інвестиційних проектів	довгострокова
	середньострокова
	короткострокова
За суб'єктами здійснення	державна
	приватна
	змішана
За сферою здійснення	у соціальній сфері
	в економічній сфері
	в екологічній сфері
За рівнем ризикованості	низькоризикова
	середньоризикова
	високоризикова
За об'єктами здійснення	інтелектуальна
	фінансова
	капітальна

Джерело: власні розробки автора на основі [8].

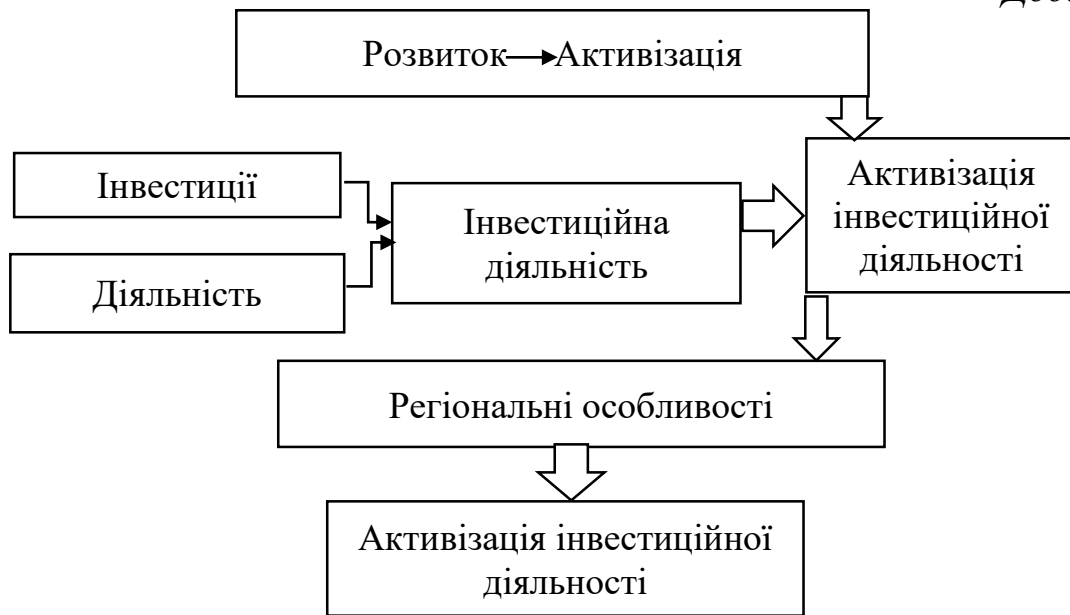

Рис 1.1. Взаємозв'язок понять у розкритті сутності активізації інвестиційної діяльності
Джерело: власні розробки автора на основі джерела [2].

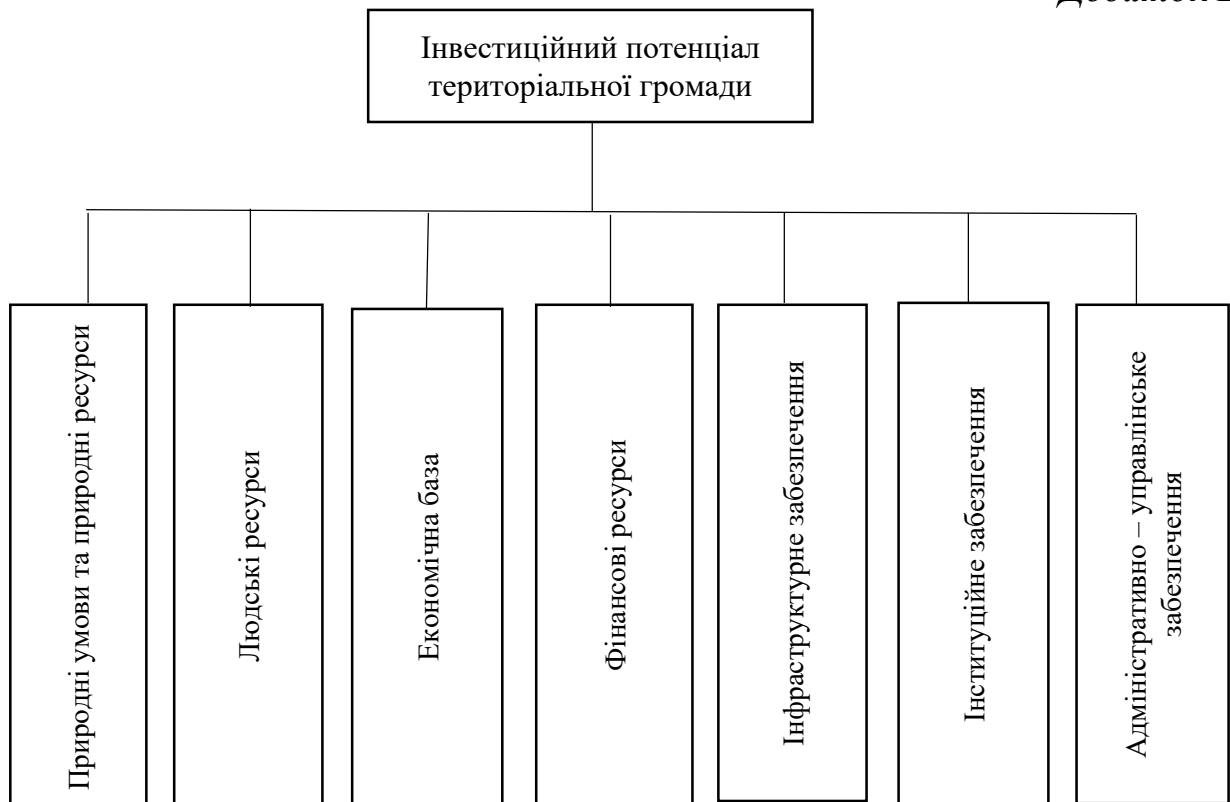

Рис. 1.2. Складові інвестиційного потенціалу громади
Джерело: власні розробки автора на основі джерела [20].

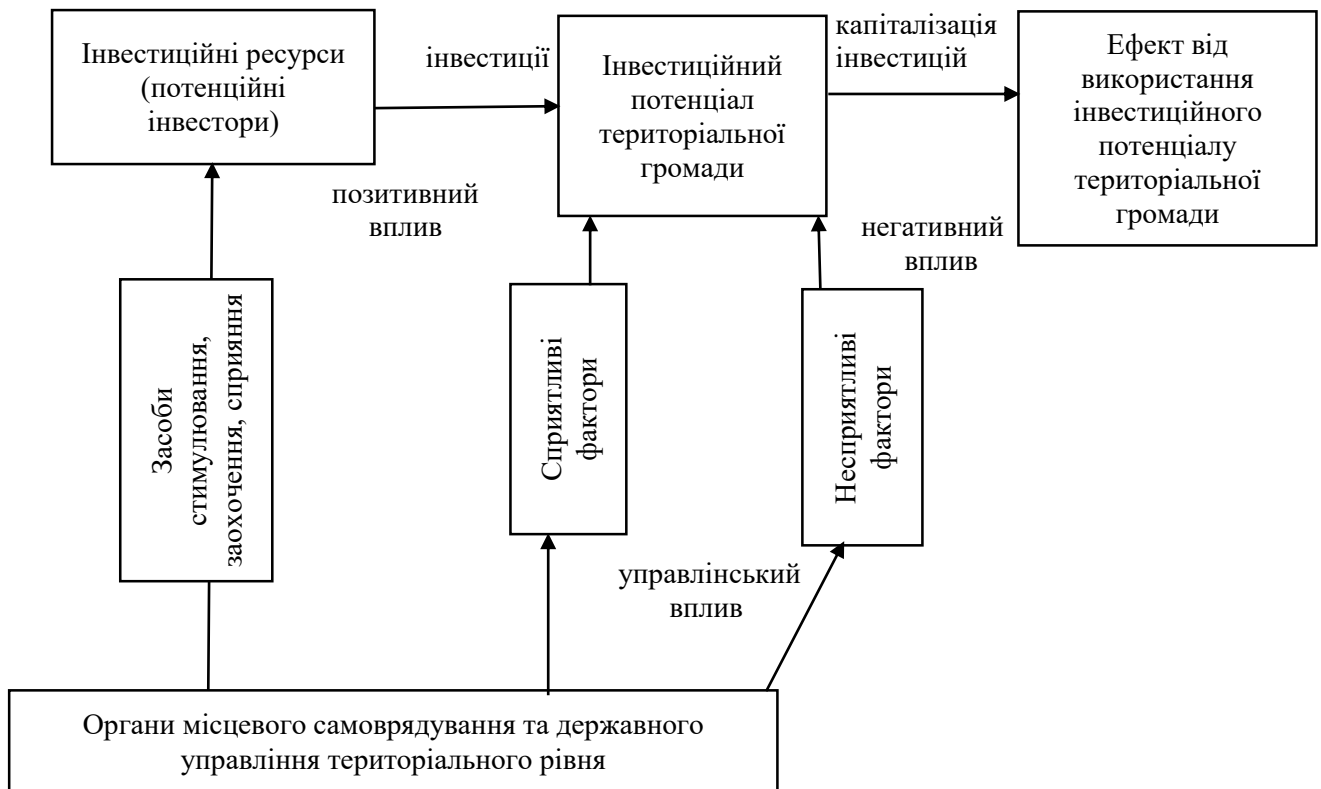

Рис. 1.3. Механізм управління реалізацією інвестиційного потенціалу територіальної громади

Джерело: власні розробки автора на основі джерела [6,7].

Додаток Д

Таблиця 2.3

**Аналіз виконання бюджету громади по доходах
за 2020 – 2022р. тис. грн.**

Доходи бюджету	2020 р.			2021 р.			2022 р.		
	План	Виконано	%виконання	План	Виконано	% виконання	План	Виконано	% виконання
Власні доходи	20916,2	27206,5	130,1	27836,2	36775,7	132,1	34819,4	45561,6	130,9
З догація та субвенціями	53944,9	60234,8	111,6	59600,1	72925,1	122,4	70650,1	87404,9	123,7

Джерело: розроблено автором на основі річних звітів Краснопільської ОТГ за 2020 – 2022 рр.

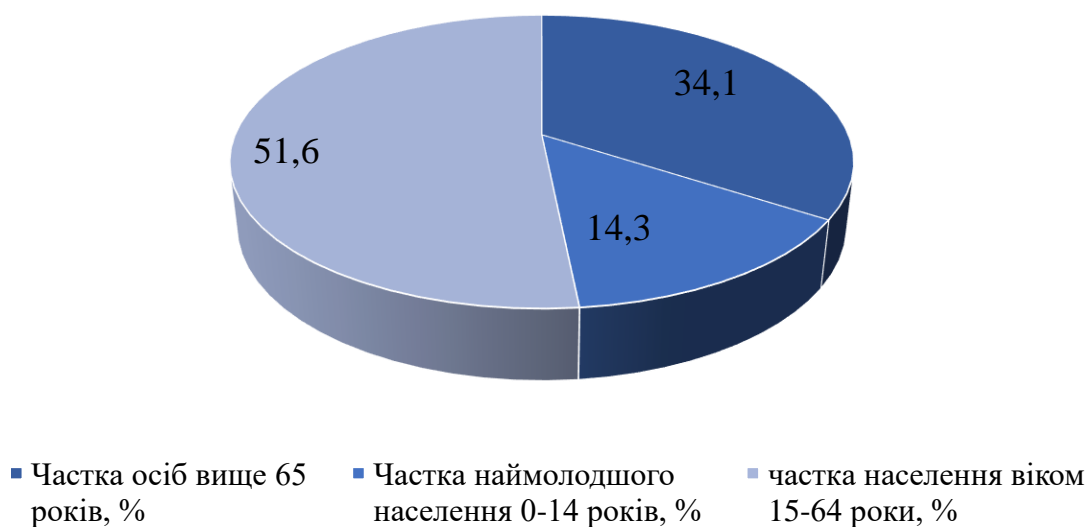

Рисунок 2.2 – Вікова структура населення Краснопільської ОТГ в 2020-2022р.

Джерело: побудовано автором на основі річних звітів Краснопільської ОТГ за 2020 – 2022 рр.

SWOT-аналіз Краснопільської ОТГ Житомирської області у 2020-2022р.

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>1.Оздоровчо – рекреаційний потенціал.</p> <p>2.Працездатне населення, достатня кількість трудових ресурсів.</p> <p>3.Наявність родючих земель, можливість розвивати сільське господарство, збільшуючи кількість робочих місць та наповнюваності бюджету.</p> <p>4.Наявність природних ресурсів (радонові мінеральні води, камінь будівельний, граніт-щебінь побутовий камінь, мігматити-щебінь, цегельно-черепична сировина, глина і суглинки, каолін, родовище гранітів, придатних для</p>	<p>1.Немає розважального центру для дітей та молоді.</p> <p>2.Проблеми із вивезенням сміття (відсутні контейнерів у селах та відсутня сміттєва сортувальна лінія)</p> <p>3.Відсутнє централізоване водопостачання у селах громади</p> <p>4.Недостача робочих місць</p> <p>5.Недостатньо підприємств для переробки с/г продукції</p> <p>6.Незадовільний стан дорожнього покриття в старостинських округах.</p> <p>7.Низький рівень ініціативності мешканців</p>

<p>виробництва облицювальних виробів).</p> <p>5. Наявні ділянки для інвестицій.</p>	<p>громади.</p> <p>8. Відсутності ринків збуту місцевої с/г продукції.</p> <p>9. Відсутність залізничного сполучення</p> <p>10. Нагальна потреба у робочих місцях</p> <p>11. Занепад промисловості</p> <p>12. Слабкі перспективи для молоді</p> <p>13. Відсутність привабливих умов для інвестицій</p>
Можливості	Загрози
<p>1. Використання власних природних ресурсів (радонові мінеральні води, камінь будівельний, граніт-щебінь побутовий камінь, мігматити-щебінь, цегельно-черепична сировина, глина і суглинки, каолін, родовище гранітів, придатних для виробництва облицювальних виробів).</p> <p>2. Розвитку туристичного потенціалу, еко туризм.</p> <p>3. Залучати інвесторів для розвитку агропромисловості та фермерського господарства на землях громади.</p> <p>4. Створення робочих місць.</p> <p>5. Можливості розвитку інноваційних технологій, IT-сектору.</p> <p>6. Відновлення промислового потенціалу</p>	<p>1. Посилення конкуренції із сторони інших рекреаційних територій та територій виробництва/переробки с/г продукції</p> <p>2. Законодавче обмеження податкових надходжень у ОТГ і збільшення видатків.</p> <p>3. Зубожіння населення внаслідок інфляційних процесів та зростання тарифів на комунальні послуги призвело до зниження якості життя населення, підвищення рівня захворюваності, відтоку молодих та перспективних мешканців до пошуку роботи закордоном.</p> <p>4. Військові події створюють психологічну напругу серед мешканців міста та є причиною недовіри до влади, включаючи місцеву.</p> <p>5. Нестабільність політичної та економічної ситуації в країні</p> <p>6. Корупція</p>

Джерело: розроблено автором на основі річних звітів Краснопільської ОТГ за 2020 – 2022 рр.

PEST-аналіз Краснопільської ОТГ

Політичний фактор	
Постійна зміна бюджетної політики країни в частині видатків на розвиток місцевої інфраструктури	Політична та безпекова нестабільність в країні, військові дії на території країни
Постійне удосконалення та налагодження механізмів захисту прав споживачів на різних рівнях управління	Відсутність скоординованої системи дій з проведення національного, регіонального, місцевого продукту України на світовий ринок
Розвиток плідного міжнародного співробітництва та євроінтеграційних процесів в сфері сталого розвитку територій	Зміна законодавчих норм, спрямованих на стимулювання регіонального розвитку з огляду на децентралізацію
Основні заходи уряду щодо здорової конкуренції на регіональному та національному рівнях	Незлагоджені механізми захисту прав інтелектуальної власності
Підвищення ефективності державної політики в сфері регіонального розвитку та децентралізації	Невідпрацьованість механізмів визначення рівня депресивності територій
Прийняття нових нормативно-правових актів щодо соціально-економічних питань, особливо тих, які стосуються регіонального та місцевого рівнів управління	Частково врегульовані механізми антимонопольної політики України в соціально-економічній сфері
Застосування системного підходу до управління регіональним розвитком та їх ресурсним потенціалом	Невідпрацьовані механізми застосування положень Закону України «Про концесії»
Економічний фактор	
Економічне зростання основних показників туристичної галузі	Спадна хвиля економічного зростання країни
Підвищення попиту на локальні товари та послуги	Зміна структури попиту на товари та послуги
Підвищення темпів ринкових реформ	Зниження темпів ринкових реформ
Поліпшення рівня та якості життя населення	Падіння рівня доходів населення
Збільшення обсягів конвертованої валюти та зменшення строків її накопичення	Зміна валютних ставок та постійне коливання курсу валют
Підвищення адаптації суб'єктів господарювання до умов конкурентного середовища	Низька купівельна спроможність місцевого населення
Розвиток малого та середнього підприємництва у країні	Значний рівень інфляції в країні
Розвиток ефективного та прозорого ринку товарів та послуг	Відсутність фінансування з державного бюджету для матеріально-технічного оновлення та заміни зношеності основних фондів закладів соціально-побутової сфери
Зростання обсягів інвестицій в сферу регіонального розвитку	Функціонування «тіньового бізнесу» в країні
Реалізація в регіоні інноваційної моделі економічного зростання	Несподівані події, які не залежать від волі людей, що несуть за собою значні втрати для

	економіки країни (екологічні та техногенні катастрофи, терористичні акти тощо)
Соціальний фактор	
Висока трудова мобільність населення Західного регіону України	Формування національної самосвідомості та виховання молоді на засадах гуманізму
Потреби споживачів на послуги в Україні зростають, однак пропозиція не задовольняє внутрішній попит	Нерівномірне розподілення доходів різних вікових та професійних груп населення
Підвищення безпеки громадян, захист їх прав та законних інтересів, збереження їх майна	Сезонність різних видів бізнесу, зокрема, туристичного, і, як наслідок, підвищення рівня безробіття в міжсезоння
Дотримання визначених державних соціальних гарантій	Погіршення якості людського капіталу через підвищення рівня безробіття та міграційні процеси
Створення нових та збереження наявних робочих місць	Посилення трудової міграції, особливо серед молоді
Розширення сфери тимчасової зайнятості населення у сільській місцевості	Підвищення ефективності співпраці неприбуткових організацій та органів публічної влади
Технологічний фактор	
Розвиток науки та техніки у напрямку покращення науково-технологічного розвитку країни	Поява нових технологічних вимог з боку користувачів до якості регіонального продукту, в тому числі ІТ-продукту
Підвищення якості обслуговування в країні згідно зі світовими стандартами	Технологічна відсталість деяких галузей регіональної економіки України
Поширення інноваційних технологій в галузях, які пов'язані з регіональною економічною діяльністю	Загроза балансу екологічної системи регіону
Удосконалення системи інформаційного забезпечення сфери регіонального розвитку	Накопичення значних обсягів відходів та відсутність технологічної бази для їх утилізації
Створення сприятливих умов для забезпечення рівного доступу до інформації на всіх рівнях управління	Недостатнє використання новітніх технологій в системі регіонального та місцевого управління

Джерело: розроблено автором на основі [16].